

ویژگی‌های پلیس طراز دولت اسلامی مبتنی بر دیدگاه‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

هادی رجبی^۱

چکیده

زمینه و هدف: جایگاه و نقشی که نیروی انتظامی در ساخت قدرت دارد، باعث شده است مقام معظم رهبری، رسیدن به طراز جمهوری اسلامی، طراز دولت اسلامی و طراز جامعه قرآنی و اسلامی را از این نیرو مطالبه نمایند. این مقاله به دنبال پاسخ‌گویی به این پرسش‌ها است: الف) از دیدگاه مقام معظم رهبری طراز دولت اسلامی کجاست؟ ب) ویژگی‌های پلیس مطلوب بر اساس دیدگاه‌های معظم‌له چیست؟

روش: نوع این مقاله از نوع کاربردی است و در آن سعی شده است که داده‌های استخراج‌شده از بیانات معظم‌له با استفاده از نرم‌افزار مکس کیود کدگذاری شود و در چارچوب روش کیفی (فن تحلیل محتوای کیفی) مورد تحلیل قرار گیرد. جامعه آماری تحقیق، شامل مجموعه بیانات مقام معظم رهبری تادی ماه ۱۳۹۹ است.

یافته‌ها: دو یافته مهم این مقاله، یکی تبیین طراز دولت اسلامی در دیدگاه مقام معظم رهبری و دیگری دستیابی به ویژگی‌های پلیس در این طراز، برگرفته از فرمایشات معظم‌له است. همچنین سعی شده است تا شاخص‌های نیروهای مسلح در طراز اسلامی و موانع ساخت انسان در این طراز نیز مشخص گردد.

نتیجه‌گیری: ترسیم آینده مطلوب، برای نیروهای مسلح اعم از سپاه، ارتش و نیروی انتظامی یکی از موضوعاتی است که مقام معظم رهبری اهتمام ویژه‌ای نسبت به آن دارند. با وجود پیشرفت‌های خوبی که پس از پیروزی انقلاب اسلامی در نیروی انتظامی در ابعاد مختلف صورت گرفته است اما مطالبه ایشان، رسیدن این نیرو به طراز دولت اسلامی است.

واژه‌های کلیدی: مقام معظم رهبری، پلیس، نیروی انسانی، طراز دولت اسلامی.

۱. استادیار و عضو هیات علمی دانشگاه علوم انتظامی امین rajabi313@yahoo.com

مقدمه

در سال‌های اخیر، مقام معظم رهبری ضمن بیاناتی که در جمع نیروهای مسلح داشتند و یا در احکامی که خطاب به فرماندهان صادر فرمودند، چشم‌انداز نیروهای مسلح را تبیین و ارتقای آن‌ها را در طراز انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی خواستار شده‌اند. انتظار معظم‌له به‌ویژه از فرمانده نیروی دریایی سپاه و فرمانده نیروی هوایی ارتش در احکام انتصاب ایشان در سال ۱۳۹۷، رسیدن به نیرویی در طراز انقلاب اسلامی است. به‌نحوی که در حکم انتصاب فرمانده نیروی دریایی سپاه فرمودند: «آموزش‌ها توأم با انتقال دانش علمی و فنی به قشر جوان، ارتقای توان و آمادگی‌های رزم، و تعالی معنوی و بصیرتی و توجه به نیازهای معیشتی کارکنان با رویکرد ساخت نیروی هوایی طراز نظام و انقلاب اسلامی، در تعامل اثربخش و هم‌افزا با مجموعه بزرگ ارتش جمهوری اسلامی ایران و بخش‌های ذی‌ربط لشکری و کشوری مورد انتظار است» (مقام معظم رهبری، ۱۳۹۷/۵/۲۸).

همچنین در حکم انتصاب فرمانده نیروی هوایی ارتش مرقوم فرمودند: «بهره‌گیری از کارکنان متدین و انقلابی، ارتقای آموزش و مهارت‌ها و تجهیزات و امکانات دریایی و اشراف اطلاعاتی توأم با رشد روزافزون توان و آمادگی‌های رزمی، تعالی معنوی و بصیرتی، توجه به نیازهای معیشتی با رویکرد ساخت نیروی دریایی متحرک و رو به رشد طراز انقلاب اسلامی، در تعامل اثربخش و هم‌افزا با خانواده بزرگ سپاه و بسیج و بخش‌های ذی‌ربط لشکری و کشوری در امور دریایی مورد انتظار است» (مقام معظم رهبری، ۱۳۹۷/۶/۱).

در همین راستا، به دلیل نقش نیروی انتظامی در ساخت قدرت درونی نظام از یک طرف و داشتن نقش محوری در ایجاد عدالت علوی در جامعه اسلامی از طرف دیگر، مطالبه مقام معظم رهبری از مجموعه نیروی انتظامی معطوف به رسیدن به طراز جمهوری اسلامی، طراز دولت اسلامی و طراز جامعه قرآنی و اسلامی است. ایشان طی بیاناتی که در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی امین داشتند، فرمودند: «لازم است ما نیروی انتظامی در طراز جمهوری اسلامی، در طراز دولت اسلامی، در طراز یک جامعه قرآنی و اسلامی داشته باشیم. [البته] تا آنجا مبالغی فاصله داریم؛ این فاصله را شما جوان‌های عزیز باید طی کنید و پیش بروید و من می‌دانم که شما می‌توانید و به توفیق الهی این کار را انجام می‌دهید» (مقام معظم رهبری، ۱۳۹۶/۶/۲۶).

بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که پلیس مطلوب در دیدگاه مقام معظم رهبری، پلیسی است که در طراز دولت اسلامی باشد. پلیسی که شاخص‌های آن در چارچوب جامعه قرآنی و اسلامی تعریف می‌شود. هرچند پلیس طی سال‌های گذشته پیشرفت‌های خوبی داشته، اما همان‌طور که در فرمایش معظم‌له در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی امین مشخص است، تا رسیدن به جایگاه مطلوب، فاصله وجود دارد. حال این سؤال مطرح می‌شود که در دیدگاه مقام معظم رهبری، طراز دولت اسلامی کجاست؟ و پلیس باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد تا در چارچوب آن به پلیسی مطلوب در طراز دولت اسلامی تبدیل شود؟

در زمینه مطالعات آینده‌پژوهانه، کتب، مقالات و پایان‌نامه‌های بسیاری در مراکز تحقیقاتی ناجا مانند مرکز مطالعات راهبردی، پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی و دانشگاه علوم انتظامی امین، به چاپ رسیده است و این نشانگر شکل‌گیری رویکردهای آینده‌پژوهانه در فعالیت‌های پلیسی است. مرکز مطالعات راهبردی یکی از اهداف خود را تمرکز بر رویکردهای آینده‌پژوهانه قرار داده و اقدام به برگزاری دو همایش ملی با عناوین: «معماری آینده ناجا» در اسفندماه سال ۱۳۹۵ و «ناجا و تمدن نوین اسلامی» در دی‌ماه سال ۱۳۹۶ نموده است. در پژوهشگاه علوم انتظامی و دانشگاه علوم انتظامی امین نیز تألیفات خوبی طی سال‌های اخیر به چاپ رسیده است مانند: آینده‌پژوهی انتظامی (استرکی و حسینی، ۱۳۹۳)، آینده‌پژوهی و پلیس (قربانی، ۱۳۹۳)، پلیس و آینده (فتحی، ۱۳۹۳)، آینده‌پژوهی در امور انتظامی (رحمتی، ۱۳۹۵)، آینده‌پژوهی مسائل انتظامی و امنیتی (ابراهیمی، ۱۳۹۵)، روندهای آینده در امور پلیسی (سهرابی، ۱۳۹۶) و آموزش آینده پلیس (اسماعیلی، ۱۳۹۷). همچنین سازمان عقیدتی سیاسی نیز طی سال‌های گذشته اهتمام ویژه‌ای نسبت به ترسیم الگوی پلیس مسلمان و تبیین شاخص‌های آن داشته است که این مهم منجر به تألیف کتابی با همین عنوان و توزیع آن در مجموعه نیروی انتظامی گردید. همچنین این سازمان همایشی را در سال ۱۳۹۶ با عنوان «نقش و جایگاه ناجا نیروی انتظامی در تحقق دولت اسلامی مبتنی بر منظومه فکری مقام معظم رهبری» برگزار نمود که دستاوردهای پژوهشی آن در قالب مجموعه مقالات همایش منتشر گردید و همایشی نیز با عنوان «ناجا و جامعه اسلامی مبتنی بر منظومه فکری مقام معظم رهبری» در دستور کار قرار دارد. در حوزه دانشگاهی نیز پایان‌نامه‌هایی در مقطع کارشناسی

ارشد تدوین شده که به بررسی شاخص‌های پلیس مکتبی یا همان پلیس مسلمان پرداخته است که اشاره به آن‌ها در این مقال نمی‌گنجد. البته باید گفت، در میان انبوه کتاب‌ها، مقالات و پایان‌نامه‌هایی که با رویکرد آینده‌پژوهانه تألیف شده است؛ با این حال هیچ عنوانی که مشخصاً به موضوع چشم‌انداز پلیس در طراز جمهوری اسلامی، آن‌هم از دیدگاه مقام معظم رهبری پرداخته باشد، مشاهده نشد.

روشی که در این پژوهش مورد استفاده قرار گرفته، روش تحلیل محتوای کیفی است. تحلیل محتوای کیفی به‌مثابه تکنیکی پژوهشی شامل شیوه‌های تخصصی در پردازش داده‌های علمی است. تحلیل محتوا موظف است هر چیزی را که برای تکرار تحلیل یا بسط بیشتر تکنیک‌ها لازم است روشن کند. نتایج تحلیل محتوا باید آن‌قدر موفق باشد تا در برابر خطر شواهد تجربی و انتقاد آگاهانه از شیوه‌های آن، تاب بیاورد. همه این موارد برای ارتقای منطق ارائه اعتبار یافته‌های تحلیل محتوا است (معمدنژاد، ۱۳۳۶: ۲۴۴).

جامعه آماری این پژوهش مشتمل است بر تمامی بیانات، پیام‌ها، ابلاغیه‌ها و احکامی است که مقام معظم رهبری از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون داشته‌اند که در پایگاه اینترنتی ایشان با نام farsi.khamenei.ir قابل دسترسی است. همچنین جهت انجام تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار مکس کیودا استفاده شده است.

در روش تحلیل محتوای کیفی، واژه «پایایی» برای نشان دادن رابطه بین کدگذاران (داوران) در نتایج کدگذاری به کار می‌رود. در این پژوهش برای سنجش میزان اعتبار (پایایی) کدگذاری، از نرم‌افزار مکس کیودا استفاده شده و با تحلیل توافق کدگذاران بر اساس «ضریب کاپای کوهن»^۱ به تحلیل میزان تطابق کدگذاری کارشناسان دیگر و تطبیق آن با کدگذاری پژوهشگر اصلی پرداخته شده است. کاپای کوهن یک معیار آماری توافق درون‌ارزیاب یا توافق درون‌نویس برای موارد کیفیتی (مطلق) است (کاپای کوهن، به نقل از دانشنامه ویکی‌پدیا) در این روش، در صورتی که توافق کدگذاران ۷۰٪ به بالا باشد، اعتبار یا پایایی قابل قبول در پژوهش وجود دارد. بر همین اساس، پس از انجام مراحل کدگذاری توسط سایر کارشناسان، مطابق با

1. Cohen's kappa coefficient

جدول زیر، میزان پایایی و توافق کدگذاران، بالاتر از هفتاد درصد (۰.۷۸) به دست آمد که توافقی مورد پذیرش است.

$$P(\text{observed}) = P_o = a / (a + b + c) = 0.83$$

$$P(\text{chance}) = P_c = 1 / \text{number of codes} = 1 / 4 = 0.25$$

$$Kappa = (P_o - P_c) / (1 - P_c) = 0.78$$

In case of missing values or in case of comparing one code:

$$P(\text{chance}) = P_c = \text{number of codes} / (\text{number of codes} + 1) = 0.16$$

$$Kappa = (P_o - P_c) / (1 - P_c) = 0.80$$

مبانی نظری

در این پژوهش با رویکردی تلفیقی از دو نظریه در مورد تحول سازمانی استفاده شده است: مهندسی مجدد و تدوین چشم انداز. هدف از مهندسی مجدد و تدوین چشم انداز، بازسازی یکی از کلیدی ترین منابع سازمانی یعنی نیروی انسانی، در راستای معماری پلیس طراز دولت اسلامی جهت تحقق تمدن نوین اسلامی است. مهندسی مجدد به معنی آغازی دوباره، از نو متولد شدن، از نو شروع کردن است. مهندسی مجدد (BPR) یعنی دگرگون سازی، دگرگونی در ذهن، طرز فکر و نگرش مدیران و کارکنان، در فرهنگ و نظام ارزشی، در فرایندها و پردازش ها، در ساختار و سازمان دهی است. در مهندسی مجدد، طراحی ریشه ای فرایندها، تشکیلات و فرهنگ یک سازمان برای دستیابی به جهش هایی خارق العاده در عملکرد آن سازمان صورت می گیرد. مهندسی مجدد را با نام های متفاوتی می توان شناخت، نام هایی مانند طراحی مجدد فرایندهای اصلی (کالپان و مورداک)، نوآوری فرایندی (داونپورت)، مهندسی مجدد سازمان (لوونتال، هامر و چمپی)، طراحی مجدد ریشه ای (جوہاتسون) و معماری مجدد سازمان (تالوار) همگی از نام هایی هستند که مقوله مهندسی مجدد را معرفی کرده اند (نورافروز و همکاران، ۱۳۸۶). فرایند مهندسی مجدد وقتی با تدوین چشم انداز همراه می شود - زیرا چشم انداز در بستر آینده

شکل می‌گیرد- می‌تواند نقش مؤثری در ماندگاری اصول و ارزش‌های ایجادشده، داشته باشد؛ به‌ویژه آنکه آینده مطلوب، موردنظر قرار گیرد. به همین خاطر رویکرد ما در این اثر، از افق مطالعات پرسپکتیو^۱ و معطوف به آینده مطلوب است. در این نوع از مطالعات، مطالعه آینده به‌منظور ایجاد نگرش راهبردی در ذهن با نگاه بلندمدت و در راستای خلق آینده‌ای مطلوب مدنظر است. در ادبیات آینده‌پژوهی، سه نوع آینده مطرح می‌شود؛ آینده ممکن: شامل تمامی آینده‌هایی که می‌تواند اتفاق بیافتد. آینده محتمل: آنچه به‌احتمال بسیار زیاد در آینده به وقوع خواهد پیوست. آینده مطلوب: آنچه مطلوب‌ترین و ارجح‌ترین رویداد آینده به‌شمار می‌رود (بهاری و همکاران، ۱۳۹۴).

هدف چشم‌انداز، محتمل ساختن آینده‌های مطلوب است. چشم‌انداز در ضمن اینکه بر درک گذشته و حال دلالت دارد، نقشه راهی برای آینده ارائه می‌کند و راهکارهایی در جهت عمل و عکس‌العمل برای تحقق آینده مطلوب عرضه می‌دارد. در واقع «چشم‌انداز» اساسی‌ترین بیانیه ارزش‌ها، آرزوها و اهداف هر موجودی است که باید جایگاه کنونی و آتی او را مشخص کند و نقشه راهی برای آینده ترسیم نماید. چشم‌انداز را می‌توان به درخت تناوری تشبیه کرد که ریشه‌اش، جهان‌بینی بنیادین و شاخ و برگش، آینده‌تخیلی است. جهان‌بینی بنیادین، ثابت می‌ماند درحالی‌که آینده خیالی چیزی است که آرزوی آمدن، محقق کردن یا خلق نمودن آن را داریم (میرشاه ولایتی، ۱۳۹۰). چشم‌انداز یا دورنمای سازمان به‌معنای مقصد و آرمان سازمان است. آینده‌ای واقع‌گرایانه و محقق‌الوقوع برای سازمان. «چشم‌انداز» کلید رهبری است؛ تبیین سرنوشت آینده بهتر، موفقیت‌آمیز یا مطلوب‌تر سازمان نسبت به حال. چشم‌انداز اولین مرحله پاسخ به تحول در سازمان است (مؤمن، ۱۳۹۱).

در این پژوهش از روش تدوین چشم‌انداز کویگلی^۲ بهره گرفته شده است. وی با نگاهی سازمانی به تبیین چشم‌انداز پرداخته است. از دیدگاه کویگلی، چشم‌انداز، سند یا بیانیه‌ای است که ارزش‌ها، آرزوها و اهداف سازمان را بیان می‌کند. چشم‌انداز را باید به‌روشنی بیان کرد. به اعتقاد کویگلی،

1. Perspective.

2. Quigley.

سه عنصر ارزش‌ها، مأموریت‌ها و اهداف کلی به وجود آورندهٔ سند چشم‌انداز هستند. چشم‌انداز، عنصر ضروری برای موفقیت سازمان است که سمت و سو را مشخص می‌کند و هرآنچه باید در سازمان صورت گیرد را برمی‌انگیزد. شاید اغراق‌آمیز نباشد اگر بگوییم که بدون چشم‌انداز، سازمان به کشتی بدون سکان می‌ماند. چشم‌انداز یکی از عناصر کلیدی رهبری اثربخش در مجموعه‌های سازمانی است و فقدان چشم‌اندازی شفاف، عامل اصلی زوال اثربخشی در بسیاری از سازمان‌ها است (میرشاه ولایتی، ۱۳۹۰).

یافته‌های پژوهش

تجزیه و تحلیل داده‌ها بر مبنای تحلیل توصیفی و استنتاجی

در ادامه، گزارشی از کدهای ایجادشده بر اساس فرمایشات مقام معظم رهبری در خصوص طراز دولت اسلامی در چارچوب تحلیل توصیفی و استنتاجی و با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا و سپس مطالب مستخرج از بیانات معظم‌له در قالب جدول و نمودار ارائه می‌شود.

ویژگی‌های پلیس طراز دولت اسلامی مبتنی بر دیدگاه‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

جدول (۱) کدهای ایجادشده بر اساس فرمایشات مقام معظم رهبری

Document Name (نام سند)	Date (تاریخ)	Code (کد)	Segments (بخش‌ها)	Coverage (درصد پوشش)
(Doc 6)	۱۳۷۳/۱۲/۱۱	ویژگی‌های انسان طراز قرآن و اسلام	و من جاهد فانما یجاهد لنفسه. هرچه هم از این مجاهدت، عاید شود در درجه اول متعلق به خود ماست.	۸۴
(Doc 6)	۱۳۷۳/۱۲/۱۱	موانع انسان در طراز قرآن و اسلام	اخلاقیات نادرست و زشت را در خودمان کشف کنیم که این، یک قسمت دشوار از آن مجاهدت است.	۷۲
(Doc 17)	۱۳۸۲/۸/۲۳	شاخص‌های نظام علوی و اسلامی (عدالت)	امروز مهم‌ترین حرف نظام اسلامی عدالت است. امروز ما می‌خواهیم عدالت اجرا شود. همه تلاش‌ها و مجاهدت‌ها برای این است که در جامعه عدالت تأمین شود؛ که اگر عدالت تأمین شد، حقوق انسان و کرامت بشری هم تأمین می‌شود و انسان‌ها به حقوق و آزادی خود هم می‌رسند؛ بنابراین عدالت محور همه‌چیز است.	۴/۱
(Doc 17)	۱۳۸۲/۸/۲۳	شاخص‌های نظام علوی و اسلامی (استکبارستیزی)	امروز در مقابل نظام اسلامی، نظام استکباری غرب و در رأس آن آمریکا قرار دارد که با عدالت دشمن است و عدالت‌ستیز است. نه اینکه دنبال عدالت نیست؛ با عدالت بد است. امروز اگر قرار باشد عدالت مطرح شود و گریبان کسی را بگیرد، اولین کسانی که زیر تازیانه عدالت قرار خواهند گرفت، سرمداران استکبار جهانی‌اند!	۱۲/۱

Document Name (نام سند)	Date (تاریخ)	Code (کد)	Segments (بخش‌ها)	Coverage (درصد پوشش)
(Doc 9)	۱۳۹۷/۵/۲۸	شاخص‌های سازمان نظامی در طراز دولت و انقلاب اسلامی	آموزش‌ها توأم با انتقال دانش علمی و فنی به قشر جوان، ارتقای توان و آمادگی‌های رزم و تعالی معنوی و بصیرتی و توجه به نیازهای معیشتی کارکنان با رویکرد ساخت نیروی طراز نظام و انقلاب اسلامی، در تعامل اثربخش و هم‌افزا با بخش‌های ذی‌ربط لشکری و کشوری، مورد انتظار است.	۸/۳۱
(Doc 17)	۱۳۸۲/۸/۲۳	شاخص‌های نظام علوی و اسلامی (عدالت)	امیرالمؤمنین در نامه خود به مالک اشتر می‌گویند: «آنجایی که امر دایر شد بین توده مردم - آنهایی که محتاج عدالت تو هستند - با خواص و مجموعه‌های کوچک و بهره‌مند و ممتاز جامعه، حتماً توده مردم را ترجیح بده».	۳۶/۱
(Doc 17)	۱۳۸۲/۸/۲۳	شاخص‌های نظام علوی و اسلامی (عدالت)	انتظار حجت قائم ارواحنا فداه که انتظار دیرپای همیشگی شیعه بوده، در درجه اول برای این بوده است که عدالت در دنیا استقرار پیدا کند. همه چیز بعد از عدالت است. آرزوی دیرین انسان‌های مظلوم در سرتاسر تاریخ هم عدالت بوده است ...	۴۱/۱
(Doc 1)	۱۳۹۰/۲/۱۴	موانع انسان در طراز قرآن و اسلام	انسان‌های تنگ‌نظر، انسان‌های بلبین، انسان‌های ناهید، انسان‌های افسرده، انسان‌های بی‌تقوله، ناپرهیزگار و آلوده‌نمی‌توانند جوامع را پیش ببرند و ملت‌ها را خوشبخت کنند؛ طبعاً نمی‌توانند لگو هم باشند.	۵۴/۱

ویژگی‌های پلیس طراز دولت اسلامی مبتنی بر دیدگاه‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

Document Name (نام سند)	Date (تاریخ)	Code (کد)	Segments (بخش‌ها)	Coverage (درصد پوشش)
(Doc 6)	۱۳۷۳/۱۲/۱۱	موانع انسان در طراز قرآن و اسلام	اگر حسودیم، حسد راه، اگر لجوجیم، لجاجت راه، اگر در راه‌های زندگی، تنبل و بی‌نشاطیم، تنبلی و کسالت راه، اگر بددل و بدخواه دیگرانیم، بددلی و بدخواهی راه، اگر سست عهدیم، سست عهدی راه، اگر پیمان‌شکنیم، بی‌وفایی راه، هر عیبی را که از لحاظ اخلاق در ما وجود دارد تا آنجاکه می‌توانیم از فهرست و سیاهه اعمالِ بدمان پاک کنیم و بر سر آن بایستیم و پیش برویم.	۵۹/۴
(Doc 18)	۱۳۷۷/۱/۲۷	انسان طراز اسلام	برای کسانی که می‌خواهند از الگوی انسان طراز اسلام، نمونه‌ای ذکر کنند، بهترین نمونه همان کسی است که آن روز نبی مکرّم اسلام (ص) او را به الهام الهی و به دستور پروردگار عالم، برای منصب عظیم ولایت، معین فرمود.	۶/۲
(Doc 8)	۱۳۹۷/۶/۱	انسان در طراز انقلاب اسلامی	بهره‌گیری از کارکنان متدین و انقلابی، ارتقای آموزش و مهارت‌ها و تجهیزات و امکانات و اشراف اطلاعاتی توأم با رشد روزافزون توان و آمادگی‌های رزمی، تعالی معنوی و بصیرتی، توجه به نیازهای معیشتی با رویکرد ساخت نیروی رو به رشد طراز انقلاب اسلامی، مورد انتظار است.	۶۹/۲۱
(Doc 1)	۱۳۹۰/۲/۱۴	انسان طراز دولت اسلامی	شما می‌توانید به معنای حقیقی کلمه، انسان طراز اسلام را به وجود بیاورید؛ می‌توانید نیروی انسانی طراز جمهوری اسلامی را به وجود بیاورید؛ اینها تعارف نیست؛ اینها حقایقی است که وجود دارد.	۸۲/۳

Document Name (نام سند)	Date (تاریخ)	Code (کد)	Segments (بخش‌ها)	Coverage (درصد پوشش)
(Doc 1)	۱۳۹۰/۲/۱۴	ویژگی‌های انسان طراز دولت اسلامی	هدف، تربیت نیروی انسانی طراز جمهوری اسلامی است. اگر جمهوری اسلامی می‌خواهد پرچم اسلام را در دست بگیرد، می‌خواهد خودش به سعادت برسد، دنیا و آخرت خود را آباد کند، طبیعتاً نیازهایی دارد: باید انسان‌های شریف، دانا، با استعداد‌های جوشان، دارای ابتکار، دارای اخلاق نیک انسانی، دارای شجاعت، قوت خطرپذیری، ورود در میدان‌های جدید، بدون هیچ‌گونه عقده خودکم‌بینی یا خودبرتربینی، انسان‌های دلدادۀ به خدای متعال و متکی به قدرت الهی و دارای توکل کامل، انسان‌های صبور، انسان‌های بردبار و حلیم، انسان‌های خوش‌بین و انسان‌های امیدوار تربیت کنید.	۸۵/۱۱
(Doc 14)	۱۳۸۶/۱۰/۱۲	ویژگی‌های جامعه اسلامی	جامعه اسلامی آن جامعه‌ای است که در او عدالت به‌نحو کامل استقرار داشته باشد؛ اخلاق اسلامی به‌صورت گسترده در میان مردم وجود داشته باشد؛ مردمان همان طرازی را به‌دست بیاورند که پیامبران الهی می‌خواستند این طراز ساخته بشود در میان جامعه اسلامی؛ قدرتمند، شجاع، عزیز، برخوردار از مواهب زندگی و درعین حال عبد خدا؛ تسلیم اراده پروردگار. آزادی حقیقی برای یک ملت و برای یک انسان این است که اراده خودش راه همت خودش راه نیرو و توان خودش را به‌کار بیندازد برای بهروزی خود و آن بهروزی را در عبودیت خدا و بندگی خدا ببیند. ما دنبال این هستیم.	۵۶/۲

ویژگی‌های پلیس طراز دولت اسلامی مبتنی بر دیدگاه‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

Document Name (نام سند)	Date (تاریخ)	Code (کد)	Segments (بخش‌ها)	Coverage (درصد پوشش)
(Doc 14)	۱۳۸۶/۱۰/۱۲	شاخص‌های نظام علوی و اسلامی (عدالت)	جامعه اسلامی آن جامعه‌ای است که در او عدالت به‌نحو کامل استقرار داشته باشد.	۳۷
(Doc 4)	۱۳۸۹/۷/۱۸	طراز اسلامی	در مسجد اسلامی، شور و بهجت عبادت خالص بانشاط زندگی پاک و خردمندانه و سالم، درهم می‌آمیزد و فرد و جامعه را به طراز اسلامی آن نزدیک می‌کند. مسجد، مظهر آمیختگی دنیا و آخرت و پیوستگی فرد و جامعه در دیدگاه و اندیشه مکتب اسلام است.	۹۳/۵
(Doc 17)	۱۳۸۲/۸/۲۳	شاخص‌های نظام علوی و اسلامی (عدالت)	عدالت چیزی است که آسان بر زبان جاری می‌شود؛ اما آسان به‌دست نمی‌آید. برنامه‌ریزی‌های بلندمدت لازم دارد. باید این برنامه‌ریزی‌ها را بکنیم و چشم‌انداز خود را چشم‌انداز عادلانه قرار دهیم؛ چیزی باشد که ما را به عدالت نزدیک کند.	۱۱/۱
(Doc 11)	۱۳۹۵/۱۲/۲۹	انسان طراز اسلامی	فاطمه زهرا (سلام‌الله‌علیه) یک زن اسلامی است، زن در بالاترین طراز زن اسلامی، یعنی در حد یک رهبر، اما همین زنی که از لحاظ فضایل و مناقب و حد وجودی می‌توانست پیغمبر باشد، همین زن مادری می‌کند، همسری می‌کند، خانه‌داری می‌کند؛ ببینید اینها را باید فهمید. این فریفتگان غافل انسان چه بگویند؟- حرف‌های پوچ غربی‌ها، این قدر خانه‌داری را تحقیر نکنند. معنای خانه‌داری زن، تربیت انسان است، معنایش تولید والاترین و بالاترین محصول و متاع عالم وجود است، یعنی بشر. خانه‌داری یعنی این.	۵۱/۳

Document Name (نام سند)	Date (تاریخ)	Code (کد)	Segments (بخش‌ها)	Coverage (درصد پوشش)
(Doc 16)	۱۳۸۳/۶/۲۵	انسان طراز اسلامی	گرچه اسلام نهضت و حرکت معنوی و اخلاقی بود و هدف اعلاای اسلام عبارت است از ساخت انسان متکامل و منطبق با طراز اسلامی، لکن بدون شک، پیشرفت علم و پیشرفت و اعتلاای اقتصادی جزو هدف‌های اسلامی است.	۹۵/۲
(Doc 2)	۱۳۹۶/۶/۲۶	نیروی انتظامی در طراز دولت اسلامی	لازم است ما نیروی انتظامی در طراز جمهوری اسلامی، در طراز دولت اسلامی، در طراز یک جامعه قرآنی و اسلامی داشته باشیم. [البته] تا آنجا مبالغی فاصله داریم؛ این فاصله را شما جوان‌های عزیز باید طی کنید و پیش بروید و من میدانم که شما می‌توانید و به توفیق الهی این کار را انجام می‌دهید.	۴۲/۲
(Doc 10)	۱۳۹۲/۶/۶	طراز دولت اسلامی	ما این سه شعار عزت، حکمت، مصلحت را درست باید بفهمیم؛ اگر توانستیم اینها را عملیاتی بکنیم، سیاست خارجی ما همان چیزی خواهد شد که نیاز کشور به آن است و شایسته طراز نظام جمهوری اسلامی است.	۷۲
(Doc 7)	۱۳۷۱/۹/۲۵	انسان طراز اسلامی	محیط دانشگاه باید محیط اسلامی باشد؛ محیطی برای رشد انسان طراز اسلام؛ انسانی که الگویش فاطمه زهرا سلام‌الله‌علیه است؛ و این، برای آینده کشور فوق‌العاده مهم است.	۷۴

ویژگی‌های پلیس طراز دولت اسلامی مبتنی بر دیدگاه‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

Document Name (نام سند)	Date (تاریخ)	Code (کد)	Segments (بخش‌ها)	Coverage (درصد پوشش)
(Doc 14)	۱۳۸۶/۱۰/۱۲	انسان طراز اسلامی	مردمان همان طرازی را به دست بیاورند که پیامبران الهی می‌خواستند این طراز ساخته بشود در میان جامعه اسلامی؛ قدرتمند، شجاع، عزیز، برخوردار از مواهب زندگی و در عین حال عبد خدا؛ تسلیم اراده پروردگار.	۹۴
(Doc 6)	۱۳۷۳/۱۲/۱۱	شاخص‌های نظام علوی و اسلامی	منافع مبارزه با نفس، اصلاح نفس و مجاهدت درونی در راه خدا - که جهاد اکبر است - مخصوص خود شما هم نمی‌ماند.	۱۲/۴
(Doc 17)	۱۳۸۲/۸/۲۳	شاخص‌های نظام علوی و اسلامی (عدالت)	نظام جمهوری اسلامی تداوم شعارهای علوی و نظام علوی است. اشتباه نشود؛ نمی‌خواهیم بگوییم امروز نظام حکومتی ما منطبق بر الگوی امیرالمؤمنین است؛ نه خیلی فاصله است. این را هم هیچ‌کس نمی‌تواند ادعا کند که در زمان ما، در نظام کنونی ما و بلکه در زیر این آسمان، غیر از ولی عصر ارواحنفاذیه کسی وجود داشته باشد که با علی بن ابی‌طالب قابل مقایسه باشد. امام بزرگوار ما که فرد ممتاز طراز اسلامی در زمان ما بود، افتخار می‌کرد که خود را کمترین کمتران یاران علی بدانند؛ افتخار می‌کرد که خدمتگزار خدمتگزاران علی بن ابی‌طالب باشد؛ اما نظام اسلامی چرا، ادامه همان نظام و الهام گرفته از آن است و با همان مسائل هم روبه‌روست.	۲۶/۲

سال هفدهم - شماره ۵۵ - زمستان ۱۳۹۹

Document Name (نام سند)	Date (تاریخ)	Code (کد)	Segments (بخش‌ها)	Coverage (درصد پوشش)
(Doc 3)	۱۳۹۶/۱۱/۱۹	نظامی طراز اسلامی	نظامی طراز اسلامی، مؤمن است، شجاع است، فداکار است، باتدبیر است، در مقابل دشمن با کمال قدرت می‌ایستد، اما در مقابل دوست هیچ‌گونه تعینی و تکبری برای خودش قائل نیست؛ این خصوصیت نظامی اسلامی است؛ مثالش مالک اشتر است.	۳۴/۳
(Doc 3)	۱۳۹۶/۱۱/۱۹	نظامی طراز اسلامی	نیروهای مسلح بایستی روزبه‌روز بر سازندگی خود بیفزایند. سازندگی چه چیزی؟ سازندگی شخصیت‌های خودشان، شخص خودشان. خود را بسازند؛ خود را به‌عنوان یک انسان طراز اسلامی و یک نظامی طراز اسلامی ساخته و پرداخته کنند.	۶/۱
(Doc 6)	۱۳۷۳/۱۲/۱۱	انسان طراز اسلامی	همه همّت انبیا و اولیا و اوصیا و صالحین و صدیقین، این بوده است که انسان، دشمن درونی خود را که نفس امّاره اوست، کشف کند و از آن بپرهیزد.	۱۷/۱

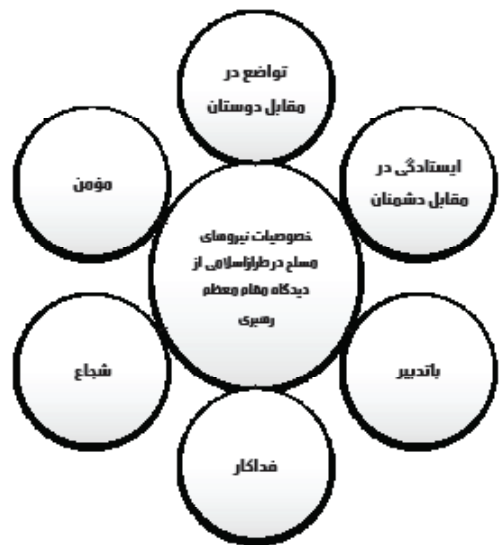
با توجه به مطالب جدول (۱) می‌توان انسان در طراز اسلام و در طراز دولت اسلامی را از دیدگاه مقام معظم رهبری استخراج نمود. از دیدگاه معظم له، طراز دولت اسلامی، جامعه علوی، اسلامی و قرآنی است که در آن ویژگی‌های زیر وجود دارد:

ویژگی‌های پلیس طراز دولت اسلامی مبتنی بر دیدگاه‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

نمودار (۱) طراز دولت اسلامی از دیدگاه مقام معظم رهبری

پلیس یکی از مجموعه‌های نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران است، به همین دلیل در نگاهی کلان، ابتدا باید چشم‌انداز نیروهای مسلح در طراز اسلامی بنا بر دیدگاه مقام معظم رهبری، ترسیم شود. نمودار (۲) در حقیقت بیانگر نگاه کلی تر معظم‌له از دو زاویه است: نخست اینکه مخاطب ایشان تمامی نیروهای مسلح است و دوم اینکه ایشان از لفظ «نظامی طراز اسلامی» استفاده می‌کنند. طرازی فراتر از طراز جامعه اسلامی، دولت اسلامی و انقلاب اسلامی؛ یعنی در هر سطحی نظامیان باید این خصوصیات را در خود ایجاد کنند.

نمودار (۲) خصوصیات نیروهای مسلح در طراز اسلامی از دیدگاه مقام معظم رهبری

فصل هفتم - شماره ۵۵ - زمستان ۱۳۹۹

از دیدگاه مقام معظم رهبری، اگر جمهوری اسلامی بخواهد به اهداف خود دست یابد، باید انسان در طراز دولت اسلامی تربیت کند. تربیت این نیروی انسانی در تمامی عرصه‌ها باید مورد توجه قرار گیرد. یکی از نهادهایی که باید بر این امر تمرکز نماید نیروی انتظامی است تا در آینده (آینده مطلوب) ساخت پلیس در طراز دولت اسلامی محقق شود. از این رو، انسان طراز دولت اسلامی، شاخص‌ها و ویژگی‌هایی دارد که در ساخت پلیس نیز باید مدنظر قرار گیرد. نمودار (۳) در قالب مدلی استتاجی به این ویژگی‌ها پرداخته است:

نمودار (۳) ویژگی‌های پلیس در طراز دولت اسلامی از دیدگاه مقام معظم رهبری

ویژگی‌های پلیس طراز دولت اسلامی مبتنی بر دیدگاه‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)

در فرمایشات مقام معظم رهبری نیز می توان مشاهده کرد که معظم له تنها به ترسیم آینده مطلوب و بیان طراز جامعه اسلامی، دولت اسلامی و انقلاب اسلامی بسنده نکرده و موانع تحقق آن را نیز بیان فرموده اند. یکی از این چالش ها - با توجه به رویکرد این پژوهش - معطوف به ساخت انسان در طراز دولت اسلامی است که در نمودار (۴) به آن اشاره شده است:

نمودار (۴) موانع ساخت انسان در طراز دولت اسلامی از دیدگاه مقام معظم رهبری

نتیجه گیری

طی سال‌های اخیر مقام معظم رهبری تأکیدات ویژه‌ای در مورد نگاه به آینده و استفاده از فرصت‌های پیش رو و نیز رفع تهدیدها و چالش‌های آینده که ممکن است در مقابل نظام اسلامی و دنیای اسلام قرار گیرند، داشته‌اند. افقی که معظم له برای آینده در نظر گرفته‌اند، رسیدن به تمدن نوین اسلامی است. البته شرط تحقق تمدن نوین اسلامی شکل‌گیری جامعه و نظام سیاسی در طراز اسلام است. این امر در تدوین چشم‌اندازها و اسناد فرادستی نیز تبلور یافته است که نمونه آن را می‌توان در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت و بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، مشاهده کرد. در سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ بیان شده است که جامعه ایرانی در افق این چشم‌انداز، چنین ویژگی‌هایی خواهد داشت: «الهام‌بخش، فعال و مؤثر در جهان اسلام با تحکیم الگوی مردم‌سالاری دینی، توسعه کارآمد، جامعه اخلاقی، نواندیشی و پویایی فکری و اجتماعی، تأثیرگذار بر همگرایی اسلامی و منطقه‌ای بر اساس تعالیم اسلامی و اندیشه‌های امام خمینی (ره)» (سند چشم‌انداز ۱۴۰۴). در الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت آمده است: «در سال ۱۴۴۴ ایران از نظر سطح کلی پیشرفت و عدالت، در شمار چهار کشور برتر آسیا و هفت کشور برتر دنیا شناخته می‌شود و دارای ویژگی‌های برجسته جامعه اسلامی و خاستگاه تمدن نوین اسلامی ایرانی است» (سند الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، ۱۳۹۷). همچنین مقام معظم رهبری در بیانیه گام دوم فرموده‌اند: «شما باید که باید کار آزموده و پرانگیزه از انقلاب خود حراست کنید و آن را هر چه بیشتر به آرمان بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواح‌نفاذ) است، نزدیک کنید» (بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی).

از این منظر باید ابتدا جامعه و نظام سیاسی طراز اسلام محقق گردد و شرط آن، تبیین این طراز و رساندن ارکان موجود در جامعه و نظام سیاسی به چنین طرازی است. با بررسی دیدگاه‌های مقام معظم رهبری می‌توان دریافت که ایشان، با توجه به رویکردها و کارویژه‌های هر کدام از مجموعه‌های نیروهای مسلح، رسیدن به طراز خاصی را مطرح می‌نمایند؛ به نحوی که تأکید اصلی ایشان نسبت به پلیس، به دلیل اهمیت آن در ساخت قدرت در نظام‌های سیاسی، رسیدن به طراز دولت اسلامی است، در حالی که در مورد سایر نیروها، رسیدن به طراز انقلاب اسلامی

مطرح می‌شود. البته این مسئله نافی نقاط اشتراک طرازها نیست؛ به نحوی که ایشان در فرازی، به نیروهای مسلح طراز اسلامی اشاره می‌نمایند؛ یعنی رسیدن به طرازی که میان همه نیروهای مسلح مشترک است. در یک جمع‌بندی نهایی و در پاسخ به سؤال مطرح شده، باید گفت پلیس مطلوب در طراز دولت اسلامی، از دیدگاه مقام معظم رهبری دارای این ویژگی‌ها است: «متکی به قدرت الهی و دارای توکل کامل، انسان‌های دلداده به خدای متعال، بدون هیچ‌گونه عقده خودکم‌بینی یا خودبرتربینی، دارای شجاعت ورود به میدان‌های جدید، خطرپذیر، شجاع، دارای اخلاق نیک انسانی، دارای ابتکار، با استعداد جوشان، دانا، شریف، امیدوار، خوش‌بین، بردبار، حلیم و صبور.»

پیشنهادها

پیشنهاد می‌شود تا مراکز تحقیقاتی و به‌ویژه مرکز مطالعات راهبردی ناجا، نسبت به گردآوری انبوه مقالات، پایان‌نامه‌ها و سایر آثاری که در ارتباط با پلیس نمونه، پلیس مطلوب، پلیس مسلمان، پلیس مکتبی و ... و نیز موضوعات مربوط به «پلیس آینده» اهتمام ورزند و پس از بررسی و ارزیابی در قالب کاربست در اختیار رده‌های ناجا قرار دهند.

در این مقاله صرفاً به بیان ویژگی‌های پلیس مطلوب در طراز دولت اسلامی بسنده شد، به نظر می‌رسد ضرورت دارد تا به منظور اقدامات بعدی مانند تدوین چشم‌انداز و یا اسناد راهبردی، هر کدام از این شاخص‌ها، از گزاره‌های مفهومی خارج شده و شکل عملیاتی و ملموس پیدا کنند.

منابع

۱. ابراهیمی، عادل (۱۳۹۵). آینده پژوهی مسائل انتظامی و امنیتی. به سفارش دفتر تحقیقات کاربردی استان قزوین: نشر سایه گستر.
۲. استرکی، اکبر و سید محمدرضا حسینی (۱۳۹۳). *آینده پژوهی/انتظامی*. تهران: سازمان تحقیقات و مطالعات ناجا.
۳. اسماعیلی، احمد رضا (۱۳۹۷). آموزش آینده پلیس. تهران: مرکز تحقیقات کاربردی پلیس اطلاعات و امنیت عمومی.
۴. بهاری، مجتبی و معصومه کاظمی و احد رضائیان (۱۳۹۴). پیشرفت های جدید در روش آینده نگاری. تهران: مؤسسه افق آینده پژوهی راهبردی.
۵. توافق کدگذاران، برگرفته از پایگاه اینترنتی: <http://modirama.ir>
۶. دوورژه، موریس (۱۳۶۹). اصول علم سیاست. ترجمه ابوالفضل قاضی. تهران: امیرکبیر.
۷. رحمتی، داریوش (۱۳۹۵). آینده پژوهی در امور انتظامی. تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین.
۸. سهرابی، حمیدرضا (۱۳۹۶). روندهای آینده در امور پلیسی. تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین.
۹. عبدالله خانی، علی (۱۳۹۰). فنون پیش بینی. تهران: مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین المللی معاصر.
۱۰. فتحی و اجارگاه، کورش (۱۳۹۳). پلیس آینده. تهران: سازمان تحقیقات و مطالعات ناجا.
۱۱. قربانی، سعید (۱۳۹۳). آینده پژوهی و پلیس. تهران: سازمان تحقیقات و مطالعات ناجا.
۱۲. کاپای کوهن، به نقل از پایگاه اطلاع رسانی دانشنامه ویکی پدیا: <http://fa.wikipedia.org>
۱۳. کریپندرروف، کلوس (۱۳۸۲). *تحلیل محتوا، مبانی روش شناسی*. ترجمه هوشنگ نایبی، تهران: نشر نی، چاپ چهارم.
۱۴. مقام معظم رهبری. پایگاه اینترنتی: farsi.khamenei.ir
۱۵. مؤمن، راضیه (۱۳۹۱). چشم انداز، درس نامه کمیسیون تحول اداری. برگرفته از پایگاه اینترنتی: www.nigc-isfahan.ir
۱۶. میرشاه ولایتی، فرزانه (۱۳۹۰). راهنمای تدوین چشم انداز، مرکز آینده پژوهی علوم و فناوری های دفاعی.
۱۷. نورافروز، علی حسین و علیرضا مهدی قلی زاده و محمد ایرانمنش و یزدان شیرمحمدی (۱۳۸۶). مهندسی مجدد، مجموعه مقالات همایش سراسری مراکز تحقیق و توسعه صنایع کشور. به نقل از پایگاه اطلاع رسانی: <https://fa.wikipedia.org>